

9 Οκτωβρίου 2018

Η αδελφοποιός τέχνη (Δρ. Αντώνιος Χατζόπουλος, Σχολικός Σύμβουλος Θεολόγων)

/ Πεμπτουσία



Οι Έλληνες της Πόλης ζούσαν αρμονικά με τους Οθωμανούς, αλλά και με τους άλλους λαούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που ήταν σημαντικές οικονομικές και πολιτισμικές δυνάμεις, όπως οι Αρμένιοι και οι Εβραίοι. Η φράση-μαρτυρία του Μανουήλ Γεδεών «Τουλάχιστον οι εν Κωνσταντινουπόλει Χριστιανοί και Μωαμεθανοί εκτιμώμεν και ηγαπώμεν αλλήλους», που γράφτηκε, όταν ο ίδιος ήταν υπερογδοηκοντούτης, απηχεί την πραγματικότητα της από δεκαετιών βιωμένης προσωπικής του εμπειρίας .



Η κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα της Πόλης και ιδιαίτερα του Πέρα , με ομογενή πληθυσμό 60.000, προ του 1923, αλλά και των άλλων περιοχών που κατοικούνται και από Έλληνες , καθιστά δυνατή την αρμονική συμβίωση με τους λαούς και την σύμπραξη στα μουσικά δρώμενά τους. Έτσι σ' ό τι αφορά την μουσική η συνεργασία με Τούρκους , Αρμένιους και Εβραίους είναι αρμονική. Στην επέτειο γιορτή του Ελληνικού Μουσικού Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως στις 4.12.1882, σε Αρχιερατική Λειτουργία, που τελέστηκε στο ναό του Αγίου Νικολάου Γαλατά, παρευρίσκονται «Αρμένιοι, Δυτικοί και Εβραίοι, για να ακούσουν τα αργά μουσουργήματα».

Σε άλλη μια επέτειο εορτή, αυτή τη φορά του Εκκλησιαστικού Μουσικού Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως, που έγινε το 1905, παρευρίσκονται δύο Τούρκοι μουσικοί, ο Ρεούφ Γιεκτά (ο πατέρας της μουσικολογίας) και ο Μεχμέτ Σαδίκ. Για άλλο ένα Τούρκο μουσικό, τον Κιαζίμ Βέη, ο Ανδρέας Σπαθάρης γράφει λίγο καιρό πριν το θάνατό του, ειδική διαφωτιστική πραγματεία για τη θεωρία της μουσικής μας. Ο Γεώργιος Παχτικός παίρνοντας αφορμή από μία συναυλία Γενιτσάρων την οποία είχε παρακολουθήσει ο ίδιος και που συμπράττουν Έλληνες, Τούρκοι και ξένοι μουσικοί είχε γράψει τα εξής: «Οι συμπολίτες ημών Τούρκοι δεν πρέπει να ξεχνούν ότι δια τοιούτων μουσικών εκτελέσεων ληληθότως επιφέρουσι την αληθινήν σύμπνοιαν και ενότητα των πολυποίκιλων εθνοτήτων».

Ο Παχτικός βλέπει τη μουσική προσέγγιση των Ελλήνων και Τούρκων ευνοϊκά, διαπιστώνει ότι τα ακούσματα της μουσικής αυτής είναι πολύ κοντά στα

βυζαντινά, αλλά και πέρα από αυτό πίστευε ότι η «μουσική ενασχόλησις φέρει τα εχέγγυα του ανθρωπισμού και της αδελφοποιήσεως». Ο ίδιος ανοίγει άμεσο διάλογο με τους Τούρκους μουσικούς, αποκαλώντας τη μουσική «αδελφοποιό τέχνη». Ακόμη, Δυτικοί μαζί με Τούρκους Μουσικούς παρευρίσκονται σε κοινή εκδήλωση δύο μουσικών Ομίλων της Πόλης . Στα 1912 ο Άκρατος Αδάμ, μουσικός γνώστης της οθωμανικής μουσικής από την Πόλη, αντιγράφει από Τούρκο μουσικό φίλο του μία σύνθεση του Σουλτάνου Βαγιεζίτ του Β΄ σε ήχο πλάγιο του πρώτου.

Πολλές δεκαετίες μετά την ίδρυση του πρώτου Ελληνικού Μουσικού Συλλόγου στη Πόλη (1863) ,ιδρύθηκε το 1909 ο Οθωμανικός Μουσικός Σύλλογος, στη μουσική σχολή του οποίου στα 1911 φοιτούν μεταξύ των διακοσίων μαθητών και 25 Έλληνες που διδάσκονται την Οθωμανική μουσική παράδοση και το χειρισμό μουσικών οργάνων. Στα 1883 ο Μεγάλος Ευεργέτης Χρηστάκης Ζωγράφος δωρίζει στο Οθωμανικό Παρθεναγωγείο του Emirgan της Πόλης ένα πιάνο, μια χειρονομία στο πνεύμα της συνεργασίας που ήδη υπήρχε στην Πόλη ανάμεσα σε Έλληνες και Τούρκους.